Tweede Kamer der Staten-Generaal

2

Vergaderjaar 2014–2015

Aanhangsel van de Handelingen

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

1454

Vragen van het lid **Arib** (PvdA) aan de Minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport over *de mogelijkheid van online sperma kopen in Denemarken* (ingezonden 11 februari 2015).

Antwoord van Minister **Schippers** (Volksgezondheid, Welzijn en Sport) (ontvangen 4 maart 2015)

Vraag 1
Kent u de berichten «Vrouwen willen vikingzaad: sperma online te bestellen»[1] en «Online donorzaad shoppen: «Heel apart»?[2]

Antwoord 1
Ja.

Vraag 2 en 3
Is het volgens de Nederlandse wet- en regelgeving toegestaan in een ander land sperma te kopen, en via die weg een kind te krijgen? Maakt het daarbij verschil of er sprake is van inseminatie via een arts in Nederland of een thuis-inseminatie?
Deelt u de mening dat een kind recht heeft te weten wie zijn of haar vader is? Zo ja, waarom en hoe verhoudt zich dit dan tot de mogelijkheid om in het buitenland anoniem sperma te kunnen kopen? Zo nee, waarom niet?

Antwoord 2 en 3
De Wet Donorgegevens Kunstmatige Bevruchting (Wdkb) bepaalt dat Nederlandse vruchtbaarheidsklinieken sinds 2004 verplicht zijn gegevens over de donor aan te leveren bij de Stichting Donorgegevens Kunstmatige Bevruchting (SDKB), ook als de vrouw behandeld wordt met buitenlands sperma. Indien wensouders anoniem donorsperma bestellen via buitenlandse websites of dit donorsperma in het buitenland ophalen, is dit hun eigen verantwoordelijkheid. Zij kunnen dit materiaal zelf gebruiken zonder tussenkomst van een Nederlandse vruchtbaarheidskliniek en vallen dan niet onder de plicht tot het aanleveren van de gegevens van de donor bij de Stichting Donorgegevens Kunstmatige Bevruchting.

[1] http://www.rtlnieuws.nl/editienl/vrouwen-willen-vikingzaad-sperma-online-te-bestellen
[2] http://www.rtlnieuws.nl/editienl/online-donorzaad-shoppen-heel-apart

ah-tk-20142015-1454
ISSN 0921 - 7398
’s-Gravenhage 2015

Ik heb eerder aangegeven het in het belang van kinderen te vinden dat zij de mogelijkheid hebben tot het kunnen kennen van hun afstamming. De Wet Donorgegevens Kunstmatige Bevruchting geeft op gebalanceerde wijze invulling aan dit belang: het anoniem donoren van geslachtscellen is sinds de inwerkingtreding van de Wet Donorgegevens Kunstmatige Bevruchting in 2004 niet meer mogelijk, omdat klinieken verplicht zijn de donorgegevens aan de leveren. Er rust echter ook bij de wensouders een verantwoordelijkheid om beslissingen te nemen in het belang van hun toekomstig kind, ook al is de te vervullen kinderwens nog zo groot.

Vraag 4
Hoe verhoudt de anonimiteit van een donor zich tot Artikel 8 Europees Verdrag van de Rechten van de Mens met betrekking tot het recht op eerbiediging van privé, familie- en gezinsleven?

Antwoord 4
In dit kader is er sprake van een botsing van grondrechten. Aan de ene kant staat het recht op privacy van de donor, en aan de andere kant staat het recht om te weten over je biologische afstamming. Beide kanten kunnen een beroep doen op artikel 8 EVRM. Aan deze botsing van grondrechten is ook aandacht besteed bij de totstandkoming van de Wet Donorgegevens Kunstmatige Bevruchting. Op basis van de jurisprudentie van het Europees Hof voor de Rechten van de Mens heeft een land bij de toepassing van artikel 8 EVRM een zekere «margin of appreciation», waarbij in het kader van een belangenafweging nationale keuzes gemaakt mogen worden. De Hoge Raad stelde reeds in het Valkenhorst arrest dat het recht om te weten van wie je afstamt prevaleert boven het recht op privacy van de verwekker.[3]

Vraag 5
Kent u de website van de Deense spermabank Cryos International (http://dk.cryosinternational.com/) waar sperma kan worden besteld?

Antwoord 5
Ja.

Vraag 6
Wat is uw mening over het feit dat daar sperma kan worden besteld aan de hand van bijvoorbeeld de gewenste kleur ogen, of dat de prijs afhangt van het aantal spermatozoa per milliliter of andere selectiecriteria? Kunt u in uw antwoord ingaan op de juridische en ethische aspecten?

Antwoord 6
Wensouders kunnen ook in Nederland enkele wensen uiten ten aanzien van de donor. Het gaat dan vaak om wensen tot een gelijkenis van de donor met de wensvader. De vruchtbaarheidskliniek kan rekening houden met deze voorkeuren, maar in sommige gevallen is dat niet mogelijk.
Wensouders die voor donorsperma uit het buitenland kiezen zonder tussenkomst van een vruchtbaarheidskliniek vallen, zoals gezegd, niet onder de werking van de Wet Donorgegevens Kunstmatige Bevruchting. Het (gebruik van) donorsperma valt wel onder de regelgeving van het land van herkomst[4], deze kan verschillen van de Nederlandse wetgeving. Hierdoor is het gebruik van anoniem donormateriaal en het gebruik van andere (of meer) selectiecriteria in sommige landen mogelijk. Wensouders zijn zelf verantwoordelijk voor hun keuze. Ik verwacht dat de wensouders een grondige en weloverwogen beslissing nemen in het belang van hun toekomstige kind.

---

[3] HR 15 april 1994, NJ 1994, 608.
[4] Mits er sprake is van wetgeving op dat terrein.